

Vzemi le fotografije, pusti le odtise nog.

(Sierra Club)

10 NAČEL ODGOVORNEGA TURIZMA

1. **Vzpostavljanje možnosti za razvoj lokalne skupnosti:** zmanjševanje negativnih ekonomskih, okoljskih in družbenih posledic ter spodbujanje razvoja lokalne skupnosti. Odgovorni turizem preprečuje, da se ves dobiček izteka iz destinacije ali kopiči v rokah posameznikov (lokalnih ali mednarodnih) ter ima pozitivne učinke za lokalno prebivalstvo in skupnost (ne le za posameznike). Glavni moto je: Jej lokalno, spi lokalno, kupuj lokalno in uporablaj lokalni prevoz.
2. **Transparentnost in preglednost finančnega poslovanja:** spodbujanje poštenega in odprtega poslovanja.
3. **Varovanje okolja:** zagotavljanje, da ima turizem čim manjši vpliv na okolje; da so prevozi, prenočišča, prehrana in ostali produkti ter storitve čim bolj okolju prijazne. Odgovorni turizem spodbuja ohranjanje biodiverzitete in naravnih virov ter zmanjšuje smetenje.
4. **Delovni pogoji in plačilo:** zagotavljanje, da zaposleni v turistični industriji za svoje delo dobijo pošteno plačilo, ki omogoča dostojno življenje ter da delajo v varnih in zdravih delovnih pogojih, v skladu s pravom, lokalnimi normami in konvencijami Mednarodne organizacije dela.
5. **Enakopravnost spolov:** zagotavljanje enakih možnosti in plačila za moške in ženske.
6. **Otroško delo:** spoštovanje tako Konvencije ZN o pravicah otrok kot tudi lokalnih družbenih norm.
7. **Vključevanje in odločanje:** vključevanje lokalnega prebivalstva v načrtovanje in sprejemanje odločitev, ki imajo pomemben vpliv na njihova življenja.
8. **Razumevanje, spoštovanje in zaupanje:** zagotavljanje bolj zadovoljive izkušnje preko vzpostavljanja stikov z lokalnim prebivalstvom in boljše razumevanje lokalnih kulturnih, družbenih in okoljskih zadev. Odgovorni turizem temelji na zaupanju in spoštovanju do ljudi in narave.
9. **Dostopnost:** zagotavljanje dostopa vsem mentalno in fizično hendikepiranim osebam.
10. **Promocija odgovornega turizma:** ozaveščanje o zmanjšanju negativnih posledic turizma in pomenu odgovornega turizma.

PRED ODHODOM

Potovanje pred potovanjem

Svoje potovanje lahko začneš, še preden se odpraviš na pot, npr. s prebiranjem knjig in vodičev o destinaciji. Lahko se naučiš tudi kakšno od besed lokalnega jezika, saj ti komunikacija lahko odpre marsikatera vrata.

Zmanjšaj smetenje in recikliraj

Recikliraj potovalne brošure in jih predaj prijateljem, ko jih ne potrebuješ več. Smeti ne nosi s seboj na počitnice. Odstrani embalažo od vsebine in jo recikliraj. Za nasvete o zmanjševanju smetenja in recikliranju se obrni na Kulturno ekološko društvo Smetumet www.smetumet.com.

Izberi odgovornega turističnega operaterja

Turističnega agenta prosi, naj ti pokaže svojo politiko odgovornega turizma. Naj ti obrazloži, kaj to pomeni. Več o mednarodnih odgovornih turističnih operaterjih si lahko prebereš na <http://responsibletourism.co.uk> ali www.responsibletravel.com.

Podpora lokalnim projektom

Pozanimaj se, ali so v okolju, v katerega potuješ, kakšni lokalni okoljski ali družbeni projekti, ki jih lahko obiščeš in podpreš. Pri tem ti lahko pomagajo slovenske nevladne organizacije, ki imajo partnerstva po celem svetu. Za več informacij o projektih razvojnih slovenskih nevladnih organizacij po svetu se obrni na Platformo slovenskih NVO za razvojno sodelovanje in humanitarno pomoč SLOGA www.sloga-platform.org.

Zmanjšaj svoj ogljični odtis

1. Zmanjšaj število letenj.

To lahko storiš na sledeče načine:

- Zmanjšaj število potovanj in/ali ostani dlje na potovanju
- Pojdi na počitnice bližje doma
- Potuj z vlakom in lokalnimi prevozi, kadar je to mogoče
- Rezerviraj direktne lete, izogibaj se transferjem
- V kolikor gre za službeno potovanje, kjer si pogosto časovno omejen, najprej razmisli, če je potovanje res nujno in ali se ne bi stvari lahko uredile preko telefona ali interneta (video konference so vedno bolj "in"!)

2. V kolikor že potuješ z letalom, plačaj ogljično izravnavo. Za več informacij in za nakup ogljične izravnave glej: www.climatecare.org

Soočanje s stereotipi

Predstave, ki jih dobimo o drugih krajih in ljudeh preko knjig, vodičev, medijev in drugih ljudi, niso vedno skladne z resničnostjo, ki je vedno večplastna. Za boljše razumevanje družbenega okolja, v katerem se boš znašel, in ljudi, ki jih boš srečal, razmisli o svojih predstavah, ki jih imaš o tej državi in njenih ljudeh ter o stereotipih, ki te predstave obkrožajo. Vprašaj se, od kod izvirajo (šola, družina, mediji, knjige).

MED POTOVANJEM

Vodiči

Knjižni vodiči so uporabno orodje za pridobivanje informacij, vendar boš največ izvedel/a v pogovoru z domačini.

Lokalno

1. Potuj z lokalnimi vodiči, kar pripomore k razvoju lokalne ekonomije.
2. Kupuj lokalne produkte na tržnicah ali v trgovinah lokalnega lastništva, jej lokalno hrano in pijačo. V kolikor lokalna hrana ni po tvojem okusu, poizkusi s hrano, ki ima čim manjši ogljični odtis.
3. Avto najemi le, kadar je nuja. Uporabljalj lokalni prevoz, kolo ali pa hodi peš, kadar je to mogoče. Obenem je uporaba takšnih okolju prijaznejših prevoznih sredstev tudi dober način za spoznavanje okolja in ljudi.
4. Izberi prenočišče lokalnega lastništva, ki zaposluje lokalno delovno silo in skrbi za okolje. Takšne "popolne" kombinacije ni vedno lahko najti, zato je potrebno stvari včasih dati na tehtnico. 10 vprašanj, preko katerih lahko ugotoviš, ali je prenočišče eko:

<http://www.responsibletravel.com/copy/tourism-greenwashing-ecotourism-greenwashing>

Zavedati se je potrebno, da mednarodni hotel s 5 zvezdicami in eko-certifikatom ni nujno »boljša« možnost prenočišča kot družinski hotel, ki sicer nima okoljskega programa, vendar pa zaposluje družine iz soseske in spodbuja turiste, da kupujejo hrano v lokalnih trgovinah.

Po drugi strani pa lokalno še ne pomeni nujno tudi etično. Tudi pri prevozih in prenočiščih lokalnega lastništva lahko prihaja do izkoriščanja delovne sile ali onesnaževanja okolja. Odločitev je lahko težka, saj stvari niso vedno črno-bele.

Fotografiranje

Ne slikaj ljudi brez dovoljenja, še posebej ne otrok, saj je takšno dejanje lahko vsiljivo. Pomisli, kako bi se ti počutil/a, če bi tebe ali tvojega otroka fotografirali brez dovoljenja.

Smetenje

Zmanjšaj smetenje, npr. z recikliranjem plastičnih vrečk, uporabo svoje steklenice za vodo itd. Škodljive odpadke (npr. baterije, embalažo za kozmetiko, spreje), v kolikor jih na destinaciji ne moreš odvreči v ločene smeti, odnesi nazaj domov, kjer jih lahko primerno odvržeš. Izogibaj se metanju cigaretnih ogorkov po tleh. Poleg onesnaževanja lahko povzročiš požar, še posebej v sušnih predelih.

Naravni viri

Varuj dragocene naravne vire. Ne trati vode in energije.

Ugasni ali zmanjšaj klimo v svoji sobi ter ugasni luči in televizijo, ko jih ne potrebuješ.

Skrbno ravnaj z vodo (uporablaj tuš namesto kopalne kadi, ugasni vodo, ko si umivaš zobe). Hotelsko osebje obvesti, da naj brisače in rjuhe menjajo le, kadar je to potrebno (in ne dnevno, kar počne marsikateri hotel).

Rastline

Pusti rastline, naj uspevajo v svojem naravnem okolju. V številnih delih sveta je prepovedano trgati in jemati domov njihova semena in korenine.

Spominki

Prepričaj se, da so spominki, ki jih kupuješ, res izdelani na tistem območju in da niso narejeni iz ogroženih živalskih in rastlinskih vrst, kot so korale, školjke, slonovina, izdelki iz kože, zobovja, živalskih jajc itd. Kadar si v dvomih, raje ne kupi. Za več informacij o tem glej Konvencijo o mednarodni trgovini z ogroženimi prosto živečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami: www.cites.org.

Zgodovinska dediščina

Ne odnašaj starodavnih arheoloških predmetov. Kulturna dediščina je pomemben del družbenega okolja in ima za lokalno prebivalstvo posebno vrednost.

Seks

Otroški seks turizem je kazniv po celem svetu.

Spoštuj in poslušaj

Včasih je bolje postavljati več vprašanj kot podajati odgovorov.

Poslušaj. Ljudi in naravo.

PO POTOVANJU

Agencija

Če si potoval/a z agencijo, ji po vrnitvi domov podaj svoj vtise, še posebej na okoljski in družbeni vidik (okoljske posledice in koristi lokalnim skupnostim).

Obljube

V kolikor si domačinom obljubil/a, da jim boš poslal/a slike ali kakšno darilo, to res stori. Praznih obljub ljudje ne marajo nikjer na svetu.

Stereotipi

Ponovno razmisli o stereotipih, ki si jih imel/a o tej državi/pokrajini in njenih ljudeh. To ti bo omogočilo boljše razumevanje kraja in ljudi, ki si jih obiskal/a. Ali so se še vedno prisotni? Zakaj oziroma zakaj ne? Ali so se spremenili in kako?

Posredovanje vtisov

Pozoren/a bodi, kako podaš svoje izkušnje naprej. Potovanje po deželi te še ne spremeni v strokovnjaka/strokovnjakinjo.